

ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНІВ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Assessment – контроль знань.

Повний набір методів, використовуваний для визначення прогресу особи, що вчиться, в засвоєнні дисципліни (курсу) або модуля. Зазвичай ці методи включають письмовий, усний, лабораторний і практичний тест/екзамен, проект, презентацію (доповідь) із супроводжуючими документами. Контроль знань може бути проміжним (поточна атестація, самоконтроль), щоб особа, що вчиться, могла сама оцінити прогрес в засвоєнні знань, або проводитися освітньою установою, щоб встановити, чи досягла особа, що вчиться, потрібних підсумків навчання по завершенню розділу курсу або модуля (атестація – за підсумками розділу курсу, дисципліни або модуля).

Assessment Criteria – критерії оцінки контролю знань.

Опис того, що очікується від особи, що вчиться, щоб вона продемонструвала, що її знання задовольняють встановленим вимогам. Зазначені критерії зазвичай відносяться до дескрипторів циклу і/або рівня для модуля, що вивчається в рамках відповідної дисципліни.

Cohort – потік.

Група студентів що почали навчання з даної програми або курсу в одному і тому ж році.

Competences – компетенції.

Компетенції є динамічною комбінацією знань, умінь, навиків і здібностей. Формування і розвиток компетенцій є метою освітньої програми. Компетенції формуються в різних розділах курсу навчання і оцінюються на його різних стадіях. Вони можуть підрозділятися на компетенції, що відносяться до предмету навчання (професійні) і загальні компетенції (не залежні від змісту програми навчання).

Contact hour – контактні (аудиторні) години.

Період часу в 45-60 хвилин навчального процесу при безпосередньому контакті між викладачем і особою, що вчиться, або групою осіб.

Continues assessment – бально-рейтингова система оцінки знань. }

Діє протягом встановленого періоду навчального процесу (наприклад, протягом семестру, навчального року) і визначає систему оцінювання набутих особою, що вчиться, знань, умінь та навиків.

Convergence – конвергенція.

Конвергенція припускає добровільне сприйняття належних дій для досягнення загальної мети. Болонський процес по суті є конвергенцією вибудовування національних систем вищої освіти в Європі.

Course unit – розділ курсу (навчальна одиниця, дисципліна).

Змістовно закінчена, формально структурована частина навчального курсу. У розділі обов'язково повинні бути: чітко визначений відповідний до змісту перелік підсумків навчання, викладених в термінах компетенцій, а також належні критерії оцінки знань. Різні розділи курсу можуть мати різну кількість кредитів.

Coursework – навчальна робота.

Поняття навчальної роботи пов'язується з потрібною, зазвичай контрольованою і оцінюваною, навчальною діяльністю в рамках розділу курсу або модуля.

Credit – кредит (залікова одиниця).

Числовий спосіб виразу об'єму і рівня знань, заснований на досягненні результатів навчання, а також відповідною цьому рівню трудомісткості, виміряної в одиницях часу. Кредит може бути зарахований особі, що навчається, після перевірки досягнення нею встановлених підсумків навчання на певному рівні, відповідному трудовитратам навчання, що проводиться, або раніше здійсненого навчання.

Credit accumulation – накопичення кредитів.

У накопичувальній системі кредитів для успішного завершення навчання в семестрі, в навчальному році або в цілому за навчальною програмою необхідно отримати (зарахувати) певне число кредитів, що встановлюється вимогами даної програми. Кредити зараховуються (і накопичуються) тільки після того, як успішне досягнення особою, що вчиться, підсумків навчання підтверджується контролем знань. Особи, що навчаються, можуть використовувати накопичувальну систему кредитів для переведення або накопичення кредитів, в одному або різних освітніх установах. Система накопичення кредитів також дозволяє особам, що вчать, засвоювати окремі розділи курсів або модулі без необхідності негайного академічного визнання підсумків навчання.

Credit framework – система кредитів.

Система, що сприяє вимірюванню і порівнянню підсумків навчання в контексті різних кваліфікацій, освітніх програм і умов навчання, на основі трудомісткості навчальної роботи студента, вимірної в одиницях часу.

Credit level – рівень (складність) кредиту.

Індикатор відносних вимог до навчання або до міри свободи, що надається особі, що вчиться, в даному розділі або модулі. Зазвичай цей індикатор пов'язується з глибиною і складністю вивчення і іноді асоціюється з роком (курсом) навчання і/або з особливостями змісту розділу.

Criterion-referenced assessment – “порогова” система контролю.

У цій формі контролю знань конкретні характеристики, здібності, навички, поведінкові одиниці, оцінки обираються як критеріальні, що визначають поріг успішного “проходження” даного контролю. При цьому “недобір” по одному критеріальному значенню може компенсуватися успіхом по іншому. Така система контролю зазвичай асоціюється з “пороговим мінімумом” досягнення підсумків навчання.

Cycles – цикли.

Три послідовні ступені, визначені в Болонському процесі (перший цикл – бакалавр, другий цикл – магістр і третій цикл – доктор PhD), в рамках яких знаходяться всі кваліфікації європейської системи вищої освіти.

Cycles descriptors – дескриптори циклів.

Узагальнені описи широкого круга результатів навчання кожного з трьох циклів, відповідне визначенням Болонського процесу.

Degree – ступінь.

Кваліфікація, що присвоюється освітньою установою випускникові після успішного засвоєння встановленої освітньої програми. У накопичувальній системі кредитів програма вважається завершеною, якщо випускник отримав необхідне число зарахованих кредитів, досягнувши обумовленого переліку підсумків навчання.

Diploma supplement – додаток до диплома.

Додаток до диплома – доповнення до офіційного документа, що визначає присвоєний ступінь/кваліфікацію. Додаток до диплома призначений для опису суті, рівня, змісту і статусу навчання, пройденого і успішно завершеного особою ступеня/кваліфікації. Додаток базується на моделі, розробленій Європейською Комісією, Радою Європи і ЮНЕСКО/СЕПЕС. Він сприяє міжнародній прозорості і академічному/професійному визнанню кваліфікацій.

Doctorate and doctoral degree – докторантура і докторський ступінь.

Кваліфікація, що присвоюється по завершенню третього циклу навчання і визнається на міжнародному рівні як кваліфікація наукової, академічної роботи або іншої професійної діяльності високого рівня. Вона передбачає істотний об'єм оригінальних наукових досліджень, що зазвичай представляються у вигляді дисертації.

ECTS (European Credit Transfer and Accumulating System) – європейська перевідна і накопичувальна система кредитів.

Європейська перевідна і накопичувальна система кредитів (ECTS) – система, створена для зручності осіб, що навчаються, яка базується на оцінці трудомісткості навчальної роботи особи, необхідної для досягнення мети навчання за даною програмою. Ці цілі повинні бути описані в термінах встановлених підсумків навчання і компетенцій. ECTS базується на принципі відповідності 60 кредитів трудомісткості одному академічному року навчальної роботи особи денної форми навчання. Трудомісткість навчальної роботи особи протягом одного академічного року в Європі вимірюється в межах 1500-1800 навчальних годин, що відповідає (25-30)-годинному змісту одного кредиту. Система ECTS призначена для підвищення прозорості систем освіти і сприяє мобільності студентів в Європі за допомоги накопичення і переведення кредитів. Переведення кредитів гарантується Угодою, підписаною університетом, звідки переходить студент, університетом, куди він переводиться і самим студентом.

Examination (exam) – екзамен.

Письмове або усне випробування, що проводиться на встановлених етапах (наприклад, в кінці або в середині семестру, або іншого встановленого періоду навчання, або в кінці освітньої програми, розділу курсу або модуля).

First cycle degree – ступінь першого циклу.

Кваліфікація вищої освіти, що присвоюється по успішному завершенню навчання на першому циклі.

Framework for qualifications of the European higher education area – система кваліфікацій європейського академічного простору.

Система, що забезпечує прозорість взаємин і відповідність європейської системи академічних кваліфікацій і кваліфікацій в національних системах вищої освіти. Є механізмом взаємодії між національними академічними системами.

Grade/mark – оцінка.

Будь-яка чисельна або якісна міра, що базується на чітко градуйованій шкалі і використовується для опису результатів оцінки знань за кожним розділом курсу або за програмою навчання в цілому.

Higher education – вища освіта.

Вища освіта містить програми навчання, на які можуть поступати особи, що мають свідоцтво про отримання ними загальної середньої освіти (атестат зрілості) або іншої аналогічної освіти, включаючи професійну, або документально підтверджену незакінчену вищу освіту.

ICT teaching – ІТ-навчання.

Містить викладання та навчання з використанням сучасних інформаційних технологій і засобів телекомунікації.

Intended learning outcomes – передбачувані підсумки навчання.

Декларуючий перелік того, що особа, що вчиться, як очікується, повинен вивчити, засвоїти і продемонструвати по завершенню навчання. Перелік підсумків навчання повинен супроводжуватися належними критеріями контролю знань, які можна використовувати для визначення, чи досягнуті випускником задані підсумки навчання. Перелік підсумків навчання і критерії контролю визначають вимоги заліку кредиту, тоді як система оцінок базується на більш вищому або нижчому рівні результатів контролю знань по відношенню до вимог заліку кредиту. Накопичення і переведення кредитів спрощуються, якщо в переліку підсумків навчання з достатньою точністю вказано, за які досягнення який кредит зараховується.

Learning time – термін (час) навчання.

Кількість годин, яка потрібна середньому студентові для досягнення підсумків навчання і отримання кредитів за наслідками контролю знань.

Lecture – лекція.

Навчальна діяльність викладача, спрямована на пояснення особам, що вчаться, нових тем або інших навчальних матеріалів. Зазвичай передбачає участь одного викладача і великого числа студентів.

Levels – рівні.

Є серію послідовних ступенів (безперервний ряд), вираженою в термінах ранжируваних узагальнених підсумків; ступеням серії можуть бути зіставлені типові кваліфікації.

Level descriptors – дескриптори рівнів.

Декларований перелік описів загальних характеристик навчання, очікуваних і потрібних від осіб, що навчаються, на кожному рівні. Такі дескриптори рівнів дозволяють визначити тип вимог або очікувань для осіб, що навчаються, на кожному зі встановлених рівнів. Ці дескриптори орієнтують осіб, що навчаються, і викладача в питаннях складності програми, відносності вимог і свободи в засвоєнні матеріалом. Ці загальні дескриптори можуть бути застосовані до дисциплін і способів навчання. Дескриптори рівнів корисні для розробки навчальних програм, призначення кредитів, оцінки і визнання попереднього досвіду навчання (зокрема – неформального навчання), а також в системі підвищенні кваліфікації викладачів.

Module – модуль.

Терміном “модуль” часто замінюють поняття “Розділ курсу” в системах модульного навчання, програми яких містять розділи однакового об'єму (часто по 5-6 кредитів) або кратного цій одиниці об'єму. Модуль може бути змістовною складовою освітньої програми, але може бути і незалежним від цієї програми розділом курсу.

National framework of qualifications – національна система кваліфікацій.

Опис національної системи освіти, що однозначно визначає суть і взаємозв'язок усіх рівнів кваліфікації та інших можливих підсумків навчання в єдиній для даної країни схемі.

Non-referenced assessment – “відносний” контроль знань.

У такій схемі контролю знання однієї особи, що навчається, оцінюються по відношенню до знань іншого, як правило, усередині одного потоку. Цей підхід передбачає існування “нормального розподілу” здібностей студентів і результатів їх навчання на кожному етапі контролю.

Optional course – курс за вибором.

Розділ курсу або модуль, який може бути вибраний як частина навчальної програми, але не є обов'язковим для всіх студентів.

Profile – профіль.

Поняття “профіль” може бути віднесене як до специфіки області вивчення або кваліфікації (предметної області), так і більш ширшого ряду областей, пов'язаних загальною спрямованістю або значущістю, наприклад, область прикладних технологічних програм (vocational study) відрізняється від області теоретичного академічного навчання.

Qualification – кваліфікація.

Документ про ступінь, диплом або сертифікат, що виданий компетентним органом управління та навчання і свідчать про успішне завершення навчання за певною програмою.

Qualification descriptors – дескриптори кваліфікації.

Узагальнені описи підсумків навчання. Містять чітко сформульовані умови (“точки відліку”) приналежності до кваліфікацій; їх часто зіставляють з національними рівнями.

Study programme – програма навчання.

Узгоджений набір розділів курсів або модулів, засвоєння яких необхідне для отримання того або іншого ступеня; визначається в термінах підсумків навчання, досягнення яких обумовлюється накопиченням встановленої кількості кредитів.

Reference points – умови (“точки відліку”).

Показники приналежності до кваліфікації, що формулюється як підсумки навчання і виражені в термінах компетенцій; є базою для розробки і реалізації кваліфікаційної програми.

Recognition of periods of study abroad – визнання періодів навчання за кордоном.

За правилами ECTS визнання періодів навчання за кордоном вимагає, щоб кількість кредитів, зарахованих студентові за наслідками успішного засвоєння розділу курсу/модуля в університеті, де він тимчасово навчався за Угодою про навчання, відповідала б такій же кількості кредитів в університеті, де він навчається постійно.

Resit examination (exam) – повторний екзамен.

Студентам, що не склали екзамен (або що не пройшли іншу атестацію) у встановлений термін може бути запропонована можливість скласти повторний екзамен (пройти атестацію) в пізніший термін.

Second cycle degree – ступінь другого циклу.

Кваліфікація вищої освіти, що присвоюється по успішному завершенню другого циклу навчання, який може містити певну наукову роботу. Цей ступінь можуть отримати особи, що мають ступінь першого циклу.

Seminar – семінар.

Аудиторне заняття, що проводиться під керівництвом викладача, має за мету поглиблене вивчення певної теми і передбачає належну підготовку та активну участь у ньому осіб, що навчаються. Зазвичай проводиться одним викладачем з академічною групою студентів.

Student workload – трудомісткість навчальної роботи студента.

Вимірний в годинах час, необхідний середньому студентові (даного циклу/рівня) для досягнення встановлених підсумків навчання. Цей час містить всі передбачувані для даного студента етапи навчальної діяльності (наприклад, лекції, семінари, практичну та самостійну роботу, консультації, екзамени тощо).

Thesis – дисертація.

Представлений і оформлений за певними правилами письмовий звіт (доповідь), заснований на незалежній (оригінальній) науково-дослідній або проектній роботі; є необхідною умовою отримання ступеня (як правило, другого рівня або докторською). Інша назва – дисертація (dissertation).

Tuning – тюнінг (узгодження).

Тюнінг – узгодження різних інструментів в оркестрі, щоб музика звучала без небажаних дисонансів. Проект Eurotuning передбачає створення узгоджених умов (“точок відліку”) організації структур вищої освіти в Європі, визнаючи, що різноманіття традицій є позитивним чинником створення загальноєвропейського академічного простору.

Tutorial – групові консультації.

Аудиторне заняття, що проводиться викладачем і має за мету більш поглиблене вивчення або повторення обговорюваного матеріалу розділу курсу або модуля. Зазвичай проводиться одним викладачем з академічною групою студентів.